

ŠTETNO POKLANJANJE RESURSA

Okvirni sporazum iz avgusta 2015. godine o finansiranju između Republike Srbije, Grada Beograda i opštine Obrenovac, sa jedne strane, sa Mei Ta Europa doo i Mai Ta Co. sa Kipra, sa druge strane, štetan je. Domaća strana daje mnogo, a teško je i utvrditi šta uopšte i koliko dobija za uzvrat.

Kiparska ofšor kompanija se obavezuje da će svojoj domaćoj kompaniji omogućiti „u bilo kojem raspoloživom obliku finansiranja“ da investira u osnovna sredstva za 6 godina 60 miliona evra i zaposli 770 ljudi sa skromnom zaradom (bruto minimum 9,9 miliona evra za 2 godine nakon punog zapošljavanja odnosno po satu neto minimum 120% minimalne cene). Tako „investicija“ može proći i bez ikakvog ulaganja i svo strano finansiranje može biti kredit i sa visokom kamatom. Nije definisano poslovanje i izvozom može biti odnošen sav profit, a zapošljava se malo ljudi sa nižim zaradama.

A naša Vlada se već, Ugovorom o dodeli sredstava, čvrsto obavezala da već u ovoj 2016. godini isplati 3,5 miliona evra poklona, čim poklonoprimac utroši u osnovna sredstva 10 miliona evra i zaposli samo 40 ljudi. Dakle, čitavih 87.500 evra po svakom zaposlenom. Poslovanje će duže sačekati. A taj isti iznos će se isplaćivati u svakoj narednoj godini do ukupno 21 milion evra poklona, za 6 godina. Po svakom zaposlenom poklon će biti u proseku preko 27.273 evra. Zar mi zaista nismo sposobni za manji od tog iznosa zaposliti jednog čoveka?

A pored te izdašne novčane pomoći, naši ugovarači su bili još mnogo galantniji, pa je poklon i 14 hektara vlasništva na zemljištu (a do ukupno 40 hektara za koje će nešto i platiti „neposrednom pogodbom“, a maksimum plaćanja je ugovoren), obezbediće se besplatno i sva potrebna infrastruktura o čemu će se tek dogovarati, država će snositi koštanje slobodne zone, obezbedićemo i sve priključke na infrastrukturu, „podržati obuka“ za zaposlene, 3 godine će se besplatno isporučivati voda i odvoziti smeće, besplatno će se ojačati nasip od poplava, koliko god bude koštao po projektu. Koliko svi ti pokloni koštaju nije limitirano, a teško će biti i utvrđeno. Da li bi tako iko ugovarao, ako bi odgovarao za urađeno?

Na jednom mestu je utešno ugovoreno da sva „pomoć“ uključujući i nenovčanu, neće preći 50% ukupne investicije tokom 6 godina, dok je na drugom mestu potpuno drugačija odredba, da će najmanje 25% od 60 miliona evra biti bez pomoći države i iz sopstvenih sredstava poklonoprimaca. Dakle moguće je da poklon dosegne 30 miliona evra, ali i čitavih 45 miliona evra, a zaposliće se samo 770 ljudi, u poslovanje koje nije određeno.

Ugovoreno je da svaka ugovorna strana može raskinuti „okvirni sporazum“ uz otkazni rok od 30 dana bez prava da traži bilo kakav gubitak, štetu odnosno penale, a osnov za raskid nije preciziran. Korisniku svih tih skupih poklona omogućeno je i da otuđi izgrađena odnosno pribavljena osnovna sredstva, ne kršeći time sporazum, dakle da novcima od prodaje kupi druga sredstva i za drugu namenu. Ugovoreno je na više mesta da će ga domaća strana svesrdno „podržavati“, šta god to pravno značilo. Važeći tekst na srpskom se razlikuje od engleskog i kod nekih važnih odredbi. Previše je sporazum zaista okviran, ali su naše obaveze i poklanjanja potpuno jasni.

Kad će ovakva štetna ugovaranja na teret poreskih obveznika prestati? I najmanji preduzetnik bi prvo sračunao šta dobiva, pa odlučio da je vredno to platiti. A ovde je to izostalo, a ostalo je mnogo prostora i za moguću korupciju. Dokumenta su sačinjena ispod profesionalnih standarda. Država se ovako i dalje zadužuje, budžet je za 8 posto povećao poreske dažbine u ovoj godini, a resursi se olako rasipaju. Dokle tako?

Dr Milan R. Kovačević, redovni član Naučnog društva ekonomista Srbije